

Bitki Hakları

Micheal Marder dünyada sayısız insanın işkenceye, cinayete, tecavüze ve köleliğe maruz kalıyor oluşunun yaşama hakkının insan olmayan canlıları da kapsayacak şekilde genişletilmesine karşı bir argüman olarak kullanılamayacağını söylüyor. ("Ya bu kadar insan, hayvan ölürken pırasayı mı düşünürüm?")

Bu yaz gördüğüm Zheng Bo'nun "Pteridophilia" isimli videosunda bir grup insan bir ormanda bitkilerle sevişip sonra onları yiyordu. Son dönemde bitki insan iletişimi suyu çıkarılmış ve bence oldukça yanlış anlaşılabilir bir konu. Sanatçı bunu duygusal bir ilişki olarak düşünüyor. Sergi konuşmasında izleyicilerden birisi "bu tecavüz sayılmaz mı?" diye sormuş. (Bitki zekasıyla ilgili yapılmış bir çok araştırmayı da göz önünde bulundurarak) bitkinin iradesini (varsa da) tartışmak mümkün olmadığından, bitkiyle hiç empati kurmasam da ben de tecavüz olarak düşündüm. Bu durum keyfi olduğu için bitkileri yemek için öldürmekle aynı şey değil bence. Bitki öldürüp yememek yaşamak istiyorsak seçebileceğimiz bir şey değil çünkü. Bu noktada bitkileri süs ya da sanat eseri için keyfi olarak öldürmek de bu konunun içine giriyor.

Hayvan Kurtuluş Cephesi "bitkiler bir şey hissetmezler tepkileri termostat gibidir" diyor. Bunu kabul edersek, bu fikri insanın da çok karmaşık bir termostat olduğu şeklinde genişletebiliriz ki bilim insanları böyle düşünür. "Karmaşık olanların yaşamaya daha çok hakkı var" şeklinde saçma bir şey söyleyemeyiz.

Hayvanlarla bitkiler arasında kurulmuş hiyerarşinin (dinsel metinlerde de sıkça olan) "bizim bedenimize benzeyenler" hiyerarşisi olduğunu düşünüyorum. Bize benzeyen, bizim gibi hareket edip, duygulanan şeyleri daha çok seviyoruz. Ayakları ya da gözleri olan, ses çıkaran ya da bizim hızımıza yakın hızlarda hareket eden şeyleri mesela. Duyumları bizden çok farklı olan şeylere cansız muamelesi yapıyoruz. Belki başka türlü hayatta kalamazdık bilmiyorum.

Diğer bir sorun ise bir şeyin bizim anladığımız anlamda acı çekmiyor olması onun yok edilmesi için bir gereksinim midir? Acı ile ölüm arasında kurduğumuz ilişki de tamamen kendi bedenimizden kalkıyor.

<https://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2013/01/2013120141156284755.html>

https://www.wikiwand.com/en/Plant_rights